

נייר עמדה מטעם מרכז רקמן - תקנות הסיוע המשפטי התשס"ז-2016
לקראת דיון בוועדת חוקה ב 20.2.2017

FOUNDERS:

S. Daniel & Ewa Abraham
Joseph Alexander Foundation
Aharon & Rachel Dahan
Charles Dimston
Jesselson Family
Mordecai & Monique Katz
Gershon & Carol Kekst
Rose & Louis Klosk Fund
Sisel Klurman
Don & Jane Stern Lebell
Evelyn Gruss Lipper
Bernard & Estelle Marcus
Dennis Mehiel
Jack & Gitta Nagel
Joyce Saffir
Irving & Helen Schneider
Stephen Schwartz-
Brookdale Foundation Group
John & Marianne Slade
Abraham Spiegel
Jerome & Ellen Stern
Sigmund & Rose Strochlitz

פרופ' רות הלפרין-קדרי,
ראשת המרכז, מייסדת
עו"ד עטרה קניגסברג-ראם,
מנכ"ל ראשונה, מייסדת
ד"ר גלית שאול, עו"ד
מנכ"לית

מרכז רקמן מברך את הכללת הליכים לפי החוק להסדרי התדיינויות לרשימת ההליכים בהם יינתן שירות לשכות הסיוע המשפטי. אנו מאמינות שמוטב כי סכסוכים משפחתיים ייושבו בהסכמה ובדרכי שלום מחוץ לכותלי בית המשפט. מתן האפשרות לצדדים שידם אינה משגת להיות מיוצגים על ידי הסיוע המשפטי בהליכים אלטרנטיביים מקדמת את האפשרות לסיים את הסכסוך בהליך אלטרנטיבי באופן השומר על זכויות שני הצדדים. כידוע, הגינות ההליך ויזירתו של הליך ליישוב סכסוך אלטרנטיבי מותנים בשיווין כוחות בין הצדדים ועל כן לא ניתן לקיים הליך כזה כאשר ידו של אחד הצדדים אינה משגת לתשלום עבור עורך דין.

סעיף 3 לתקנות מציג מודל תגמול חלופי למודל הקיים, להליכי משפחה שהחלו בהגשת בקשה ליישוב סכסוך לפי החוק להסדרי התדיינויות. בהתאם למוצע, עבור ייעוץ משפטי וייצוג בהליכים בפני ערכאות שיפוטיות במהלך תקופת עיכוב ההליכים לפי החוק להסדר התדיינויות תעריף שכר הטרחה יהיה 2,500 ₪, עבור עריכת הסכם בין הצדדים לפי החוק להסדר התדיינויות 1,000 ₪ ועבור ייצוג בפני ערכאות שיפוטיות לאחר תום תקופת עיכוב ההליכים 2,500 ₪. כמו כן ראש לשכת הסיוע המשפטי, יהיה רשאי להחליט על מקרים חריגים בהם שכר הטרחה עבור ייצוג בערכאות השיפוטיות יהיה בהתאם למודל הקודם (בו ניתן תגמול לכל פעולה בהליך המשפטי – לימוד התיק, הכנת תביעות, השתתפות בדיונים, כתיבת סיכומים וכו') או להפחית את שכר הטרחה ל 550 ₪ בנסיבות שבהם מצא כי אין הצדקה לתשלום המלא.

התייחסותנו למודל התגמול החלופי:

1. המודל מתמרץ באופן משמעותי סיום התיק במהלך תקופת עיכוב ההליכים לפי החוק להסדר התדיינויות. הגם שמדובר בתמרץ למטרה ראויה המשתלב עם מטרת המחוקק, בחלק לא מבוטל מהמקרים לא ניתן לסיים את הסכסוך בין בני הזוג בהליך מחוץ לכותלי בתי המשפט מסיבות שונות. כך לדוגמה לעיתים הצד השני אינו מעוניין כלל בהליך אלטרנטיבי, במקרים אחרים של פערי כוחות גדולים בו צד אחד, לרוב הגבר, רגיל לשלוט בצד השני או להפעיל את אימתו עליו על ידי אלימות מכל סוג נדרשת התערבות של ערכאה שיפוטית כדי להגיע לסיום הקשר באופן שאינו שולל את זכויות האשה המגיעות לה בדיון. **במקרים בהם מתנהל הליך משפטי, התגמול המשולם לעוה"ד עבור הייצוג הוא זעום וחסר פרופורציות למידת העבודה הנדרשת של עוה"ד.** יש לזכור שהליכי משפחה דורשים הגשת מספר תביעות שונות: למזונות, למשמורת לחלוקת רכוש ולגירושין. ברור שעבור שכ"ט של 2,500 ₪ בלבד קיים חשש כבד כי טיב הייצוג המשפטי שתקבל הפונה ללשכות הסיוע המשפטי (רוב הפניות הן של נשים) יהיה בלתי מספק, באופן אשר ייצור פערי כוחות משמעותיים בין מי שמיוצג על ידי עו"ד פרטי לבין זה המיוצג על ידי עוה"ד מטעם הסיוע המשפטי.

2. המודל מאפשר רק במקרים חריגים למנהל לשכת הסיוע לסטות ממנו (להגדיל את שכר הטרחה בגין מורכבות התיק במקרים חריגים, או להפחית במקרים חריגים). יש לשער כי קביעת כלל זה מבוססת על ההנחה כי רוב הסכסוכים לא יגיעו להתדיינויות בערכאה שיפוטית או לחילופין על ההנחה שרוב התיקים אינם מורכבים. כרגע למיטב

ידיעתנו לא פורסמו נתונים המראים כי מירב הסכסוכים לא מגיעים לערכאות שיפוטיות כתוצאה מכניסת החוק לתוקף (חוק הסדרי התדיינות נכנס לתוקף ביולי 2016). לעניין מורכבות התיק לא ברורה ההגדרה. כאמור בחלק ניכר מתיקי המשפחה יש להגיש 4 תביעות. לא מדובר במקרים חריגים ומורכבים בהכרח. כך גם לעניין ההפחתה. האם המקרה בו הצד השני לא הגיע לאף פגישה ביחידות הסיוע הוא מקרה חריג? האם במקרים כאלה יש הצדקה לקבל את מחצית משכר הטרחה בתיק?

FOUNDERS:

S. Daniel & Ewa Abraham
Joseph Alexander Foundation
Aharon & Rachel Dahan
Charles Dimston
Jesselson Family
Mordecai & Monique Katz
Gershon & Carol Kekst
Rose & Louis Klosk Fund
Sisel Klurman
Don & Jane Stern Lebell
Evelyn Gruss Lipper
Bernard & Estelle Marcus
Dennis Mehiel
Jack & Gitta Nagel
Joyce Saffir
Irving & Helen Schneider
Stephen Schwartz-
Brookdale Foundation Group
John & Marianne Slade
Abraham Spiegel
Jerome & Ellen Stern
Sigmund & Rose Strochlitz

3. מרכז רקמן מפעיל קו טלפוני ליעוץ משפטי לנשים בדיני משפחה, הנותן ייעוץ משפטי לכ-500 פונות בשנה, כאשר פונות רבות מיוצגות על ידי הסיוע המשפטי. כבר היום בטרם שונה המודל מתקבלות לקו אין ספור פניות על תלונות לגבי טיב הייצוג של עורכי דין מטעם לשכות הסיוע המשפטי. התלונות אינן נוגעות רק לפן המקצועי אלא תלונות המעידות על יחס בעייתי, לעיתים עד כדי זלזול, הכולל אי הגעה לדיונים, איחורים לדיונים, עורכי דין שמגיעים כאשר אינם מוכנים לדיון וללא הכנה של הלקוחה לדיון, חוסר עדכון של הלקוחה על הקורה בתיק. תלונות מסוג זה ייחודיות לפונות המיוצגות על ידי הסיוע המשפטי. מירב הפונות אלינו חוששות להתלונן באופן רשמי בלשכות הסיוע המשפטי על עורכי הדין המייצגים אותם בהיותן תלויות בהם וכן מהחשש שתלונה רק תחמיר את מצבן. קיים חשש ממשי כי אימוץ המודל החלופי רק יגביר תופעות אילו אצל עורכי הדין המייצגים מטעם הסיוע המשפטי, לאור התגמול הנמוך לניהול התיק המשפטי. כמו כן המודל המוצע מגביר את החשש שעוה"ד יזניחו את הטיפול בתיק, שכן אין להם כל תמריץ לפעול עבור הלקוחה או לחילופין ילחצו על הלקוחה להגיע להסכם שאינו מטיב עמה כדי לסיים את התיק.

המלצתנו היא להגדיל את התקציב לייצוג משפטי. מעבר לכך אנו מציעים לשקול מודל תגמול דינמי שייתן שיקול דעת, לא רק במקרים חריגים, לחלק את התקציב של הסיוע המשפטי בתיק (בין הליכים לפי החוק להסדרי התדיינות להליכי ייצוג במקרה של הגעת התיק להתדיינות משפטית) בהתאם להתפתחות התיק.

פרופ' רות הלפרין-קדרי,
ראשת המרכז, מייסדת
עו"ד עטרה קניגסברג-ראם,
מנכ"ל ראשונה, מייסדת
ד"ר גלית שאול, עו"ד
מנכ"לית

מרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן, הפועל במסגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן, נוסד בשנת 2001. מטרת המרכז להביא לביעור האפליה נגד נשים ולחזק את מעמדן בחברה הישראלית, באמצעות תרגום ידע ומחקר אקדמי לפעילות מעשית ויישומית. המרכז פועל לאור חזונו של הרב עמנואל רקמן לקידום זכויות הנשים בישראל ולהטבת מעמד האשה בדיני המשפחה ובהלכה היהודית.